

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ**

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

**Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів
з дисципліни «Менеджмент проектів»**

для студентів спеціальності 075 «Маркетинг»
освітньо-професійної програми «Маркетинг»

Укладач д.е.н., проф. Наумов О.Б.
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.
викладача)

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
підприємств
(повна назва кафедри)

Протокол № _____ від «___» _____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____

ВСТУП

Дисципліна «Менеджмент проектів» викладається для студентів спеціальності 075 «Маркетинг» освітньо-професійної програми «Маркетинг».

Вона входить до циклу дисциплін вільного вибору студента.

Метою викладання дисципліни є оволодіння здобувачами освіти теоретичними знаннями та практичними навичками у сфері проектного менеджменту, формування у них необхідних компетенцій щодо ефективного управління проектами різних спрямувань, адаптації і впровадження проектних рішень у практичну діяльність в умовах кризи, оволодіння практикою прийняття ефективних проектних рішень в ситуаціях невизначеності та ризику, для забезпечення їх конкурентоспроможності на глобальному ринку праці у сфері управління організаціями, що дозволить їм зробити позитивний внесок у розвиток суспільства.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчити теоретичні основи управління проектами в сучасних умовах діяльності підприємств;
- навчитись ініціювати, розробляти, впроваджувати та оцінювати ефективність реалізації інвестиційно-інноваційних проектів стратегічного розвитку підприємства;
- набути навичок прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації проектних рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
- опанувати методи оцінки ефективності та ризику проектів, які дають можливість обґрунтувати проектні рішення;
- вивчити підходи та методи науково-технічної та економічної експертизи проектів;
- оволодіти знаннями у сфері супроводження реалізації проектів, моніторингу і контролю їх ефективного виконання.

Особливістю викладання дисципліни «Менеджмент проектів» є виконання самостійної роботи та розв'язання типових та специфічних задач.

Ситуація, яка склалася в українській економіці, висуває нові вимоги для реалізації, в першу чергу, інноваційної активності. Підприємства розробляють нові види товару з метою диверсифікації виробництва, проводять модернізацію, створюють високі технології, взагалі нові ідеї і продукти все в більшому ступені визначають успіх підприємницької діяльності дають можливість впливати і фінансово стабілізувати виробництво.

Однією з найбільш розвинутих форм підготовки підприємницької концепції в інноваційній сфері є практика складання бізнес-планів. Бізнес-план представляє узагальнений погляд на цілі підприємницької ініціативи, стратегію розвитку ідей в найближчій період, оперативні способи реалізації намірів, баланс потенціалу, ресурсів і джерел їх формування. Для ефективного планування діяльності підприємств фахівець повинен знати

систему галузей народного господарства, види економічної діяльності, науку, техніку і виробництво, принципи, методи, аксіоми і стилі планування.

Сучасні умови розвитку підприємництва, формують нові вимоги до підприємств і фахівців, викликають необхідність гнучко реагувати на зміни ринкових ситуацій. Менеджмент проектів дозволяє провести вибір і обґрунтування мети розвитку підприємства і підготувати рішення, необхідні для їх безумовного виконання.

Ситуаційні завдання та типові і специфічні задачі вирішуються на основі методик, розроблених викладачам и кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств НАУ.

Окремі завдання та задачі об'єднані у межах модулів. Вивчення дисципліни передбачає виконання самостійної роботи з двох модулів та однієї курсової роботи (яка є третім модулем).

1. Вид самостійної роботи

У процесі навчання студенти виконують завдання, які полягають у вивченні теоретичного матеріалу та виконанні практичних завдань.

2. Тематика, обсяг роботи, вимоги до оформлення

За основними темами курсу згідно з робочою програмою студент повинен вивчити теоретичний матеріал, проаналізувати приклади зі своєї практичної роботи та зробити висновки.

Робота оформлюється у окремому зошиті з указівкою прізвища, ім'я та по-батькові студента і коду навчальної групи.

Всі завдання при необхідності супроводжуються посиланнями на норми сучасного українського законодавства, відповідну методику дослідження, указівками на підходи до вирішення ситуації.

Домашні роботи захищаються кожним студентом із поясненням ситуації, результатів вирішення завдання, якщо вони мають місце, висновками та рекомендаціями.

3. Форма визначення варіанта завдання

Кожному студенту видається індивідуальне завдання для самостійної роботи. Варіант завдання обирається згідно нумерації студентів у списку групи, що міститься в журналі академічної групи. Номер студента у списку відповідає номеру його варіанту. Коли нумерація питань закінчиться, наступний студент знову повинен обрати перше завдання і так далі.

4. Основні теми курсу та їх зміст

4.1. Тема 1. Управління проектами в системі менеджменту організацій

1. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності

2. Класифікація інвестиційних проектів

3. Етапи реалізації проекту

Рекомендована література [4, с. 4-8; 5, с. 6-14]

4.2. Тема 2. Планування проекту як складова управління проектами

1. Загальні відомості про бізнес-план

2. Структура бізнес-плану

Рекомендована література [4, с. 15-24; 7, с. 48-53]

4.3 Тема 3. Кадрове забезпечення виконання проекту

1. Організаційна структура управління проектом

2. Організація ефективної діяльності команди

3. Маркетинг персоналу

4. Організаційний план

Рекомендована література [7, с. 8-15; 12, с. 18-23]

4.4. Тема 4. Контролювання строків та термінів виконання проекту

1. Інвестиційний план проекту

2. Фінансовий план проекту

Рекомендована література [5, с. 24-27; 7, 46-59]

4.5. Тема 5. Управління якістю виконання проекту

1. Види експертиз інвестиційних проектів

2. Порядок проведення науково-технічної експертизи інвестиційного проекту

3. Супроводження інвестиційного проекту на етапі його реалізації

4. Аналіз чутливості проекту

Рекомендована література [4, с. 23-51; 5, с. 18-26; 10, с. 14-37]

4.6. Тема 6. Функціонування фірм в умовах невизначеності та ризику

1. Основні причини виникнення ризику

2. Класифікація причин ризику

Рекомендована література [8, с. 25-47]

4.7. Тема 7. Якісний та кількісний аналіз економічного ризику

1. Якісний аналіз ризику

2. Кількісний аналіз ризику

Рекомендована література: [9, с. 14-54]

4.8. Тема 8. Характеристика виробничих, маркетингових, фінансових та інвестиційних ризиків

1. Види ризику цінних паперів

2. Ризик у фінансовому менеджменті

3. Банківський ризик

4. Валютний ризик

5. Інвестиційний ризик

Рекомендована література [7, с. 8-15; 12, с. 18-23]

4.9. Тема 9. Управління ризиками в проектах. Методи зниження ризику в різних сферах

1. Ризики підприємства та запобіжні заходи

2. Гарантії партнерам та інвесторам

Рекомендована література [5, с. 24-27; 7, 46-59]

5. Питання для самостійного вивчення

1. Основні законодавчі акти, що регулюють діяльність підприємств в Україні. [1, с. 170; 2, с. 646; 3, с. 80]

2. Законодавчі акти регулюючі інвестиційну діяльність в Україні. [1, с. 170; 2, с. 646; 3, с. 80]

3. Порівняння форм бізнес-планів закордонного зразка і прийнятих у вітчизняній практиці: переваги та недоліки. [4, с. 21; 5, с. 19]

4. Трансформація розділів бізнес-планів: об'єднання і деталізація. [4, с. 38-45; 5, с. 18-46]

5. Основні характеристики підприємств різноманітних галузей. [1, с. 170; 7, с. 15-19]

6. Вивчення фінансових аспектів бізнес-плану й альтернатив вкладення капіталу. [10, с. 32-34]

7. Методи дослідження ризиків інвестиційних проектів. [9, с. 32-74]

8. Засоби зниження ризиків інвестиційних проектів. [9, с. 82-93]

9. Техніко-економічні показники, які використовуються в експертизі проектів. [7, с. 101-118]

10. Визначення показників фінансового стану підприємства при проведенні експертизи проекту. [7, с. 101-128]

11. Бізнес-план інвестиційного проекту, його характеристика. [12, с. 28-34]

12. Принципи і послідовність розробки бізнес-плану. [5, с. 4-8]

13. Основні розділи бізнес-плану, їх зміст. [4, с. 10-42; 5, 6-27; 10, с. 14-42; 15, с. 14-27]

14. Найважливіші показники бізнес-плану, їх розрахунки. [15, с. 34-86]

15. Порядок оформлення бізнес-плану інвестиційного проекту. [15, с. 98-107]

16. Принципи оцінки ефективності розробок у бізнес-плані. [7, с. 98-117]

17. Методи оцінки ефективності реальних інвестицій. [7, с. 98-129]

18. Мета та основні напрямки використання бізнес-планів. [4, с. 6-9]

19. Значення маркетингових досліджень в реалізації бізнес-плану підприємницької діяльності. [7, с. 75-104]

20. Види експертиз бізнес-планів і їх характеристика. [15, с. 314-318]
21. Роль оцінки фінансового стану підприємства в розробці і реалізації бізнес-плану проекту. [15, с. 428-457]
22. Основні методи вибору стратегії бізнес-планування. [15, с. 19-32]
23. Оцінка зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства у бізнес-плану інвестиційного проекту. [4, с. 18-32; 15, с. 64-75]

6. Тести для самоконтролю знань студентів

1. В якому розділі бізнес-плану розкриваються складові витрат на здійснення виробничої діяльності:

- а) виробничий план
- б) організаційний план
- в) інвестиційний план
- г) фінансовий план

2. Який документ поєднує та узагальнює результати оперативної, інвестиційної та фінансової діяльності:

- а) план надходження інвестицій
- б) звіт про рух коштів
- в) календарний план реалізації проекту
- г) звіт про прибутки та збитки

3. Інноваційні проекти за характером можна поділити на:

- а) продуктовий, технологічний, соціальний
- б) виробничий, екологічний, соціальний
- в) продуктовий, технологічний, екологічний
- г) виробничий, екологічний, організаційний

4. Який з видів гарантій партнерам та інвесторам найбільш часто вживається в Україні:

- а) експертні гарантії
- б) страхування
- в) застава майна
- г) гарантії органів влади

5. Який з розділів бізнес-плану можна було б віднести до ключових:

- а) опис підприємства та галузі
- б) інвестиційний план
- в) організаційний план
- г) план маркетингу

Відповіді на тести: 1 а, 2 б, 3 а, 4 в, 5 г,

7. Рекомендована література

Базова література

1. Наумов О.Б. Навчально-методичний комплекс дисципліни з репозитарію та фонду НТБ НАУ «Управління проектами та ризиками» <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54771>
2. Єгорченков О. В. Азбука управління проектами. Планування: навч. посіб. / О.В. Єгорченков, Н. Ю.Єгорченкова, Є. Ю. Катаєва. – Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2017.–117 с.
3. Логачова Л. М. Управління проектами: навч. посіб. / Л.М. Логачова, О.В. Логачова. – Суми : Університетська книга, 2015. – 208 с.
4. Петренко Н. О. Управління проектами : навч. посіб. / Н.О. Петренко, Л.О. Кустріч, М.О. Гоменюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 224 с.
5. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику (ІЕС/ISO 31010:2009, IDT). ДСТУ ІЕС/ISO 31010:2013. – К.: Мінекономрозвитку України. 2015. – 73 с.
6. ДСТУ ISO 31000:2014 Менеджмент ризиків. Принципи та керівні вказівки.
7. Fergus O'Connell The Project Management Book. LID Publishing. 2018. 128 p. ISBN: 9781912555048
8. Citeladze, David. (2023). Project management: Project Management. 10.12737/1859087. URL: https://www.researchgate.net/publication/371994084_Project_management_Project_Management
9. Gutterman, Alan. (2023). Project Management. URL: https://www.researchgate.net/publication/372761291_Project_Management
10. Abante, Marmelo & Alday, Roselie & Gongora, Jerald & Lacorte, Alice & Lagman, Ace & Maaliw III, Renato & Malicdem, Alvin & Mercado, Cecilia & Rebong, Corazon & Tadeo, Rejan & Villegas, Renato & Gueta, Loupel. (2023). Introduction to Project Management. URL: https://www.researchgate.net/publication/370510353_Introduction_to_Project_Management

Допоміжна література

1. Чумаченко І.В. Управління проектами: процеси планування проектних дій : підруч. / І.В. Чумаченко, В.В. Морозов, Н.В. Доценко, А.М. Чередниченко. – К.: КРОК, 2014.– 673 с.
2. Кожушко Л.Ф. Управління проектами: навч. посіб. / Л.Ф. Кожушко, С.М. Кропівко. – К. : Кондор-Видавництво, 2015. – 388 с.
3. Шишмарьова Л.О. Управління проектами : навчальний посібник для самостійної роботи студентів 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування» / Л.О. Шишмарьова. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 136 с. (Укр. мова)
4. Великанова М.М. Виявлення та ідентифікація як стадії управління ризиком / М.М. Великанова // Часопис Київського університету права. – 2017. – № 3. – С. 24-27.

5. Васюренко О.В. Ризик як складова економічних процесів // Фінанси України. – 2015. – № 7. – С. 68–74.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайти періодичних видань: «Менеджмент». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.management.com.ua>
2. Офіційний сайт Українська асоціація управління проектами. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://upma.kiev.ua/ru/home/about/>
3. Офіційний сайт Світового банку. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www. Wolrd bank.com](http://www.Wolrd bank.com)
4. Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua